

Beeldende kunst en Bijbeluitleg

Deze zomer vond op de TUA een bijzondere gebeurtenis plaats. Voor het eerst promoveerde een Joodse wetenschapper aan onze christelijk-gereformeerde universiteit. Dr. Revital Somekh Goldreich, docent Kunst en Literatuur aan een Hogeschool in Amerika, deed onderzoek naar de manier waarop beeldende kunst een rol kan spelen in *midrasj*, de Joodse Bijbeluitleg.

Goldreich constateert dat er in hedendaagse Joodse gemeenschappen minder aandacht is voor deze traditionele vorm van Bijbeluitleg. Daarom is ze in haar synagoge een project gestart, dat het onderwerp geworden is van haar proefschrift. Een aantal gemeenteleden heeft zich onder haar leiding verdiept in teksten uit Genesis. Dat deden ze door hier niet alleen op te studeren, maar hun opgedane impressies ook gestalte te geven in kunstwerken. Ze beschrijft hoe deze kunstwerken kunnen communiceren zonder woorden. Dit werd onderwerp van reflectie en gesprek, en vervolgens teruggelegd naast de brontekst, die zo opnieuw tot leven kwam. Maar dat niet alleen, dit proces versterkte ook de geloofsgemeenschap. Juist door de directe toegang van beeldende kunst tot het hart, werden harten geopend; voor elkaar en voor de bron die men bestudeerde. Ten slotte werd de synagoge verrijkt met een enorm gezamenlijk gecreëerd glas-in-lood raam. Voor de lezers van *Verbonden* stelde

ik dr. Goldreich een paar vragen over haar proefschrift *Visual Embodiment of Midrash as a Form of Practical Theology*, die ze graag beantwoordde.

Hoe kijkt u terug op de verdediging van uw proefschrift in Apeldoorn op 2 juli?

'Zelfs nu, maanden later, ben ik diep dankbaar voor de bijzondere gastvrijheid van de TUA, de uitmuntende academische begeleiders en het behulpzame uitvoerende personeel. Het huidige leiderschap van de TUA heeft op de campus een cultuur gecreëerd die zowel academische als organisatorische excellentie bevordert, en geestelijke diepgang en interreligieuze shalom stimuleert.

Deze cultuur is voelbaar en krijgt gestalte in het werk van professoren, medewerkers en studenten. Naast de hartelijke en zorgzame sfeer rondom de ceremonie, was ik diep onder de indruk van de vragen die mijn gewaardeerde opponenten tijdens de verdediging stelden: ze gingen over wezenlijke onderwerpen en waren op een positieve manier uitdagend.'

Wat is het belangrijkste resultaat van uw onderzoek?

'Het belangrijkste is de ontdekking dat vormen van Bijbeluitleg die gebruik maken van beeldende kunst – zogenaamde 'belichaamde' midrasj-methoden – veel effectiever zijn in het creëren van een blijvende verbondenheid, en zo de gemeenschap veel krachtiger ondersteunen, dan traditionele methoden, waarbij men alleen woorden gebruikt en de midrasj vooral verstandelijk bestudeert. Voorwaarde is wel dat dit gebeurt binnen een gemeenschap waarin men elkaar als leden gelijkwaardig behandelt en ruimte geeft zich persoonlijk uit te drukken. Doordat de deelnemers aan ons project in staat werden gesteld hun ervaringen te delen door deze te *belichamen*, maakten ze de oude teksten opnieuw relevant, voor elkaar en voor zichzelf. Zo raakten ze meer betrokken bij hun Joodse identiteit en kregen ze een nieuwe impuls deze – persoonlijk en als gemeenschap – in de praktijk te brengen.'

Denkt u dat ook christelijke kerken kunnen profiteren van deze inzichten?

'Op basis van mijn experimenten met deze 'belichaamde tekststudie' geloof ik dat deze methode binnen elke geloofstraditie mogelijkheden biedt voor gemeenteopbouw, gemeenschapsvorming en geestelijke groei. Het is dan wel van belang dat er in de gemeenschap ruimte is om meningsverschillen en gevoelens te bespreken.' «

Deelnemers aan het project 'Belichaamde midrasj' en een afbeelding van het uiteindelijke kunstwerk in glas-in-lood.